

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หัวหิน ชวาฟารี
แอนด์ แอทเวนเจอร์ พาร์ค จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

Tourists' Opinion toward Factors Affecting Ecotourism of Hua Hin Safari
and Adventure Park, Prachuap Khiri Khan Province

แวนรัฐ เทพวัลย์¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หัวหิน ชวาฟารี แอนด์ แอทเวนเจอร์ พาร์ค จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หัวหิน ชวาฟารี แอนด์ แอทเวนเจอร์ พาร์ค จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามปัจจัยบุคคล และ (3) ศึกษาปัญหาและข้อเสนอในการจัดการท่องเที่ยว จะได้นำข้อมูลมาปรับปรุงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หัวหิน ชวาฟารี แอนด์ แอทเวนเจอร์ พาร์ค จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามไปยังนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มาเยี่ยมหัวหิน ชวาฟารี แอนด์ แอทเวนเจอร์ พาร์ค จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 353 คน เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนและสมบูรณ์ของข้อมูลพบว่ามีจำนวนทั้งสิ้น 353 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test) ผลการวิจัยพบว่า (1) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 36-45 ปี มีสถานภาพสมรส/อยู่ด้วยกัน มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบธุรกิจส่วนตัว และมีรายได้ต่อเดือน 20,001-30,000 บาท (2) นักท่องเที่ยว มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหัวหิน ชวาฟารี แอนด์ แอทเวนเจอร์ พาร์ค จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านการคมนาคม อยู่ในระดับมาก ส่วนในภาพรวม และรายด้านได้แก่ ด้านด้านกิจกรรม ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านที่พัก และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ และ(3) นักท่องเที่ยวที่มีอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหัวหิน ชวาฟารี แอนด์ แอทเวนเจอร์ พาร์ค จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านเพศ และด้านอาชีพ ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: นักท่องเที่ยว, การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ, หัวหิน ชวาฟารี แอนด์ แอทเวนเจอร์ พาร์ค

Abstract

The objective of this research was aimed (1) to examine the tourists' opinion toward factors affecting ecotourism of Hua Hin Safari & Adventures Park, Prachuap Khiri Khan (2) to compare tourists' opinion on factors affecting ecotourism of Hua Hin Safari & Adventures Park, Prachuap Khiri Khan by personal factors, and (3) to investigate issues and suggestions on travel management so that the data obtained will be applied to improve ecotourism of Hua Hin Safari & Adventures Park, Prachuap Khiri

¹ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Khan. The researchers distributed questionnaires to both Thai and foreign tourists who visited Hua Hin Safari & Adventures Park, Prachuap Khiri Khan Province, totaled of 353 people. The questionnaires were instrumental to gather data. A total of 353 completely filled-out questionnaires, or accounted for 100% were returned to the researcher to be verified for accuracy and completeness of data. In this study, the statistics implemented included frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test. The results showed as follows; (1) the respondents were mainly female, aged between 36-45 years old, married, Bachelor Degree, business owner, monthly income ranged between 20,001-30,000 Baht, (2) overall, the tourists were of the strong opinion about factors that affected an increase of the potential of ecotourism of Hua Hin Safari & Adventures Park, Prachuap Khiri Khan, and in each respect of areas, they were of moderate opinion about factors that affected an increase of the potential of ecotourism of Hua Hin Safari & Adventures Park, Prachuap Khiri Khan on activities, attraction, accommodation, and facilities, respectively, (3) the tourists with different age, different marital status, different educational level, and different income were of different opinion about factors that affected an increase of the potential of ecotourism of Hua Hin Safari & Adventures Park, Prachuap Khiri Khan while the tourists with different sex and different occupation showed no difference in opinion about factors that affected an increase of the potential of ecotourism of Hua Hin Safari & Adventures Park, Prachuap Khiri Khan.

Keywords: tourists, ecotourism, Hua Hin Safari & Adventures Park

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการที่มีการเจริญเติบโต ขยายตัวอย่างรวดเร็วไปทั่วทุกทวีป โดยมีระบบการให้บริการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เช่น การบริการข้อมูลข่าวสาร การบริการคมนาคมขนส่ง การบริการอำนวยความสะดวกผ่านเข้า-ออกระหว่างประเทศ การบริการริษัณหาเที่ยว การบริการมัคคุเทศก์ การบริการสถานที่พักผ่อน การบริการภัตตาคารร้านอาหาร การบริการสินค้าของที่ระลึก การบริการบันเทิง และระบบให้ความคุ้มครองรักษาความปลอดภัยเข้ามาทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมโยงสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวได้เดินทางไปสัมผัสกับแหล่งท่องเที่ยวตามที่พึงประสงค์ ผลของการที่ใช้บริการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รวมทั้งการไปสัมผัสแหล่งท่องเที่ยว จะทำให้นักท่องเที่ยว

สามารถบอกได้ว่าได้รับความประทับใจและพึงพอใจมากขึ้นเพียงใด ซึ่งทุกประเทศที่ส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวต่างก็ปรารถนาที่จะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้อยู่ในความนิยมของนักท่องเที่ยว เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์มหาศาลจากธุรกิจนี้ กล่าวคือนักท่องเที่ยวสามารถที่จะช่วยขยายผล ชักชวนให้เกิดการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น อันเป็นที่มาของรายได้เข้าสู่ประเทศ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจากการนำแนวคิดของการพัฒนาอย่างยั่งยืนมาผนวกกับแนวคิดด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์ให้นักท่องเที่ยวได้เดินทางไปใกล้ชิดชื่นชมและเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ วัฒนธรรมท้องถิ่นในพื้นที่ธรรมชาติ โดยเน้นคุณค่าของธรรมชาติและระมัดระวังไม่ให้เกิดผลกระทบ

ต่อสิ่งแวดล้อมรวมถึงการกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น โดยให้ชุมชนท้องถิ่นเป็นผู้ดูแลจัดการภายใต้ระเบียบปฏิบัติหรือกติกาของชุมชนและกฎหมายของรัฐร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อสร้างงานและเสริมสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนช่วยส่งเสริมและช่วยสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้กับชุมชนในท้องถิ่น นักท่องเที่ยว และผู้ประกอบการ ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้คนที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่นเพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต้องการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน สามารถแบ่งออกเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางบก และทางทะเล ซึ่งก่อให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบเข้มข้น แบบกึ่งนิเวศและแบบส่งเสริมวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์

ซึ่งในปัจจุบันการท่องเที่ยวถือเป็นอุตสาหกรรมบริการที่ทำรายได้ให้แก่ประเทศไทย การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งวิธีการจัดการการท่องเที่ยวให้ขยายตัวมากขึ้นตามลำดับ ถึงแม้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะให้ผลดีทางด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวย่อมก่อให้เกิดผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบต่อชุมชนท้องถิ่นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผลด้านบวก เช่น เกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจ มีการจ้างงานในท้องถิ่น คนในชุมชนมีรายได้จากการให้บริการด้านต่างๆ แก่นักท่องเที่ยวเป็นต้น ผลด้านลบ คือ การลอกเลียนวัฒนธรรมต่างชาติของคนในท้องถิ่น เช่น การแต่งตัว การใช้ข้าวของเครื่องใช้ ราคาแพง การต้องการความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี หรือการต้องการมีเครื่องมือสื่อสารที่ล้ำสมัย ใหม่ล่าสุด การทำลายทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยวทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ การเสื่อมโทรม

ของแหล่งท่องเที่ยวอันเกิดจากการจัดการท่องเที่ยวที่ไม่ได้ผล หรือขาดการวางแผน การจัดการท่องเที่ยวที่ดี

ความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเกิดจากสาเหตุหลายประการ เช่น นักท่องเที่ยวไม่ช่วยกันระมัดระวังรักษาสิ่งแวดล้อม มีการทิ้งขยะเกลื่อนกลาดไม่เป็นที่เป็นทาง เค็ดหรือทำลายพืชพรรณไม้ ขีดเขียนตามผนังถ้ำหรือโขดหินให้เกิดความสกปรก ทำลายปะการังใต้น้ำ โรงแรมปล่อยน้ำเสียลงในแหล่งน้ำ รวมทั้งมีการปลูกสร้างอาคารที่ไม่กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม สกปรกรกรุงรัง หรือรูกำที่สาธารณะ ความเดือดร้อนที่ชุมชนในท้องถิ่นอาจได้รับจากการท่องเที่ยว ได้แก่ ความไม่สะดวกต่างๆ อันเนื่องมาจากนักท่องเที่ยวเดินทางมาเป็นจำนวนมาก เช่น ปัญหาการจราจรติดขัด ปัญหาเสียงรบกวน และปัญหาค่าครองชีพในท้องถิ่นสูงขึ้น

จากปัญหาดังกล่าวจึงควรมีการแก้ปัญหาโดยการจัดการแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ และให้ชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ จัดการผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว โดยจัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ซึ่งเป็นทางเลือกหนึ่งที่น่าสนใจสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสธรรมชาติและเรียนรู้วัฒนธรรมของคนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง โดยมีชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในพื้นที่ของตน ทำให้เกิดประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจต่อชุมชน แหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ นั้นควรมีธรรมชาติที่สวยงาม เช่น มีแหล่งน้ำ ภูเขา น้ำตก ป่าไม้ รวมทั้งมีประเพณี วัฒนธรรม ศิลปกรรมเป็นพื้นฐาน นอกจากนี้ยังมีความปลอดภัย เช่น ไม่มีแผ่นดินไหว ไม่มีการก่อการร้าย ฯลฯ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หัวหิน ซาฟารี แอนด์ แอทเวนเจอร์ พาร์ค จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หัวหิน ซาฟารี แอนด์ แอทเวนเจอร์ พาร์ค จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามปัจจัยบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอในการจัดการท่องเที่ยว จะได้นำข้อมูลมาปรับปรุงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หัวหิน ซาฟารี แอนด์ แอทเวนเจอร์ พาร์ค จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ทบทวนวรรณกรรม**แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว**

การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางของคนจากที่แห่งหนึ่งไปยัง อีกแห่งหนึ่งเป็นการชั่วคราว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อนหรือหาความรู้ ซึ่งครอบคลุมถึงการเดินทางเพื่อธุรกิจตราบที่ผู้เดินทางยังมีได้ตั้งหลักแหล่งถาวร และไม่ได้รับรายได้เพื่อยังชีพ จากเจ้าของถิ่นปลายทางโดยการท่องเที่ยวยังเป็นผลรวมของประสบการณ์พิเศษกับสัมพันธ์ภาพซึ่งเกิดจากการเดินทางและการพักผ่อนต่างถิ่นเป็นการชั่วคราว โดยมีได้ประกอบอาชีพ และการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งกระทำเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากกิจการงานประจำ และมีได้คำนึงว่าระยะทางนั้นจะใกล้หรือไกล และการเดินทางนั้นจะมีการค้างแรมหรือไม่ ปรีชา แฉงโรจน์ (2544: 29-33) ได้ อ้างถึงคำนิยามคำว่า “การท่องเที่ยว” หรือ “Tourism” ขององค์การสหประชาชาติที่ได้จัดประชุมว่าด้วยการเดินทางและการท่องเที่ยวระหว่างประเทศขึ้นที่ กรุงโรม

ประเทศอิตาลี เมื่อปี ค.ศ. 1963 (พ.ศ. 2506) ไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมที่มีเงื่อนไขเกี่ยวข้องอยู่ 3 ประการ คือ ต้องมีการเดินทาง ต้องมีสถานที่ปลายทางที่ประสงค์จะไปเยี่ยมเยือนและต้องมีจุดมุ่งหมายของการเดินทาง และได้อธิบายเพิ่มเติมของจุดมุ่งหมาย ของการเดินทางท่องเที่ยวไว้ว่า การเดินทางท่องเที่ยวต้องมีใช่เพื่อการประกอบอาชีพและไปอยู่ประจำ แต่เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลาย ๆ อย่าง เช่น เพื่อพักผ่อนในวันหยุด เพื่อวัฒนธรรมหรือศาสนา เพื่อการศึกษา เพื่อการกีฬาและบันเทิง เพื่อชมประวัติศาสตร์และความสนใจพิเศษ เพื่องานอดิเรก เพื่อเยี่ยมเยือนญาติมิตร เพื่อวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ หรือเพื่อเข้าร่วมประชุมหรือสัมมนา เป็นต้น นอกจากนี้ในที่ประชุมมีมติให้ประเทศสมาชิกใช้คำว่า “ผู้มาเยือน” หรือ “VISITOR” แทนคำว่า “นักท่องเที่ยวที่ค้างคืน” หรือ “TOURIST”

คำว่า “ผู้มาเยือน” หรือ “VISITOR” มีความหมาย 2 ประการ คือ นักท่องเที่ยวที่ ค้างคืน และนักท่องเที่ยวที่ไม่ค้างคืน โดยลักษณะของนักท่องเที่ยวที่ค้างคืน ได้แก่ ผู้เดินทางมาเยือนชั่วคราวซึ่งพักอยู่ในประเทศที่มาเยือนตั้งแต่ 24 ชั่วโมงขึ้นไป และเดินทาง มาเยือนเพื่อพักผ่อน พักผ่อน ทักสนศึกษา ประกอบศาสนกิจ ร่วมการแข่งขัน กีฬาติดต่อธุรกิจหรือร่วมประชุมสัมมนา ฯลฯ และสำหรับนักท่องเที่ยวที่ไม่ค้างคืน หรือนักทัศนาจร หรือ Excursionist ได้แก่ ผู้เดินทางมาเยือนชั่วคราว และอยู่ในประเทศที่มาเยือนน้อยกว่า 24 ชั่วโมง ซึ่งประเทศไทยได้ใช้ คำจำกัด ความที่ได้กำหนดขึ้นนี้เป็นหลักในการจัดนับสถิติจำนวน “นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ” สรุปลแล้วหมายถึงชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาในประเทศและพำนักอยู่ครั้งหนึ่ง ๆ ไม่น้อยกว่า 1 คืน หรือ 24 ชั่วโมงและไม่มากกว่า 60 วัน

โดยมีวัตถุประสงค์ในการเดินทางเข้ามาเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น มาท่องเที่ยวพักผ่อน เยี่ยมญาติหรือเพื่อมาพักผ่อน มาร่วมประชุมหรือเป็นตัวแทนของสมาคม ผู้แทนของศาสนา นักกีฬา นักแสดง ฯลฯ มาเพื่อติดต่อธุรกิจแต่ไม่ใช่ทำงานหารายได้ หรือมากับเรือเดินสมุทรที่แวะจอด ณ ท่าเรือแม้ว่าจะแวะน้อยกว่า 1 คืน

ดูย ชุมสาย(2518:1)ได้กล่าวว่ากรท่องเที่ยว หมายถึง ความสัมพันธ์เบ็ดเสร็จ และปรากฏการณ์ทั้งหลาย ทั้งส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพักอาศัยอยู่อย่างชั่วคราวของคนต่างถิ่นที่พักอยู่ ทั้งนี้มีเงื่อนไขมิใช่เป็นการตั้งหลักฐานเพื่อประกอบอาชีพเป็นการชั่วคราวหรือถาวรทำให้เกิดผลกำไร

ประเสริฐ วิทยารัฐ (2530: 3) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยว หมายถึง สินค้าที่มีความแตกต่างจากสินค้าอื่น คือ ผู้ซื้อหรือนักท่องเที่ยวต้องมาหาสินค้าด้วยตนเองแทนที่สินค้าจะไปหาผู้ซื้อสำหรับตัวสินค้าก็มีความแตกต่างจากสินค้าทั่วไปคือ ผู้ซื้อไม่สามารถเก็บสินค้าไว้เป็นสมบัติได้ แต่ผู้ซื้อจะได้รับความรื่นรมย์ ความพึงพอใจ ความแปลกใหม่ ประเทืองปัญญา พักผ่อนสนุกสนาน ความคุ้มค่าของผู้ซื้อจึงอยู่ที่ความรู้สึกรื่นรมย์ ประทับใจ และมีการบอกเล่าถึงความประทับใจแก่ผู้อื่นเพื่อชักชวนให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยว

เศกสรรค์ ยงวณิชย์ (2536: 11) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า “การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราวด้วยความสมัครใจตามวัตถุประสงค์ใด ๆ ที่มีใช้เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้”

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งซึ่งมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอันประกอบด้วยธุรกิจหลายประเภทที่

เกี่ยวข้องทั้งโดยตรงและโดยอ้อม (กัลยา สมมาตย์, 2541: 23-24) ดังนั้นการพัฒนาการท่องเที่ยวย่อมมีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อสังคม วัฒนธรรมและการเมือง ได้แก่ มาตรฐานการครองชีพดีขึ้น ความสะดวกสบายจากกิจการสาธารณูปโภคที่รัฐจัดทำขึ้น การเดินทางท่องเที่ยวจะช่วยให้เกิดสันติภาพแห่งมวลมนุษย การท่องเที่ยวชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของทรัพยากร นันทนาการ วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี การละเล่น เป็นต้น ของท้องถิ่น ก่อให้เกิดประโยชน์ด้านการศึกษา ช่วยลดปัญหาการอพยพเข้าไปแออัดในเมืองหลวง ช่วยกระตุ้นให้มีการคิดค้นที่จะนำเอาทรัพยากรส่วนเกินหรือไร้ค่ามาประดิษฐ์คิดค้นเป็นของใช้ เกิดทัศนคติที่ดี ความประทับใจในการเดินทางท่องเที่ยว ช่วยป้องกันการแทรกซึมบ่อนทำลายจากฝ่ายตรงกันข้าม รวมทั้งเป็นมาตรการที่ช่วยส่งเสริมความปลอดภัย และความมั่นคงให้แก่พื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว

องค์ประกอบหนึ่งของแหล่งท่องเที่ยวคือทรัพยากรที่มีอยู่เดิมในพื้นที่ ส่วนใหญ่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวจึงต้องคำนึงถึงปัจจัยด้านทรัพยากรที่มีอยู่เดิมเป็นสำคัญ เนื่องจากจะต้องใช้ทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยวเป็นระยะเวลานาน เมื่อเกิดผลกระทบใดขึ้นอาจจะกระจายไปในวงกว้าง ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (นตยา ธนพลเกียรติ, 2547) ประกอบด้วย 4 ส่วนหลัก ดังนี้ (1) ธรรมชาติมีจุดเด่นคือ ทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งสามารถพัฒนาหรือสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวในลักษณะที่เยี่ยม (2) วิถีชีวิต

จัดเป็นธรรมชาติประเภทหนึ่งของพื้นที่ มีจุดเด่นคือ วัฒนธรรมชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์ไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรมการดำรงชีพและวัฒนธรรมการเกษตรสามารถประยุกต์ให้เกิดการบริการการท่องเที่ยวในรูปแบบการบริการที่พักในบ้านของชาวบ้าน (3) กระบวนการผลิต ปัจจัยดึงดูดหรือเสน่ห์ของเกษตรกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือการใช้เทคโนโลยีพื้นบ้าน ซึ่งสามารถสร้างให้เป็นจุดเด่นของแหล่งท่องเที่ยว และสร้างกิจกรรมท่องเที่ยว รวมถึงรูปแบบการบริหารจัดการในลักษณะการดูงานทัศนศึกษา และการฝึกอบรม (4) การตลาดส่วนใหญ่จะเป็นผลผลิตการเกษตร ซึ่งอาจมีความเหมือนและแตกต่างจากพื้นที่อื่น ผลผลิตดังกล่าวส่งผลโดยตรงต่อการตลาดในรูปแบบการสร้างรายได้จากการจำหน่ายสินค้าที่ระลึก

การกำหนดหรือคัดเลือกตัวชี้วัดที่เหมาะสมเพื่อประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวจะต้องครอบคลุมประเด็นของประเภทหรือรูปแบบการท่องเที่ยวให้มากที่สุด เพื่อนำไปสร้างหลักเกณฑ์การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวแต่ละประเภทหรือรูปแบบหรือพื้นที่ โดยได้นำแนวทฤษฎีวิเคราะห์ในด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านการบริหาร และด้านการตลาดจากเอกสิทธิ์ สุดแก้ว (2549) ในงานวิจัยเรื่อง “การประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและการจัดการของชุมชนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ตำบลอัมพวา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม” และด้านการบริการจากธรรมศักดิ์ โรจนสุนทร (2542) “สรุปการสัมมนาการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคเหนือ” โดยผู้วิจัยรวบรวมแนวคิดในการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวจากงานวิจัยดังกล่าว นำเสนอตัวชี้วัดศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว 4 ด้าน เพื่อให้ครอบคลุมตามหลักการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวดังนี้

(1) ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว พิจารณาจากที่ตั้งและลักษณะของแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ความสวยงาม ลักษณะเด่นในตัวเอง สภาพภูมิทัศน์ทางธรรมชาติและ การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (2) ด้านการบริการ ได้แก่ การบริการโครงสร้างพื้นฐาน และการบริการทางการท่องเที่ยว (3) ด้านการบริหาร ได้แก่ การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว การรวมกลุ่มของประชาชน และระดับการมีส่วนร่วม (4) ด้านการตลาด ได้แก่ กิจกรรมการท่องเที่ยว สินค้าที่ระลึก การประชาสัมพันธ์ และการเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น

แนวคิดเกี่ยวกับการการตลาดการท่องเที่ยว

การตลาดเป็นเครื่องมือสำคัญที่ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวใช้ในการจัดอุปทาน และกิจกรรมการท่องเที่ยวให้กับความต้องการของนักท่องเที่ยวมากที่สุด การใช้กลยุทธ์ 4 Ps แล้ว และ การวิจัยตลาดและการพยากรณ์จะช่วยให้ทราบความต้องการและแนวโน้มในการบริโภคของนักท่องเที่ยว แนวโน้มทางการเศรษฐกิจและสังคมของนักท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวและความหลากหลายและสมบูรณ์ของข้อมูลที่เป็นต้องให้นักท่องเที่ยว จึงนับได้ว่างานการตลาดเป็น เครื่องมือสำคัญที่สร้างแรงจูงใจให้คนอยากเดินทางท่องเที่ยวมากขึ้น

ส่วนผสมทางการตลาดของตลาดการท่องเที่ยว หมายถึง ปัจจัยต่างๆที่ ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวสามารถควบคุมได้ ที่นำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการการตลาดเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ซึ่ง นิศา ชัชกุล (2550: 70-75) ได้ระบุว่าส่วนผสมทางการตลาดของตลาดการท่องเที่ยวที่ทั้งหมด 8 อย่าง คือ (1) สินค้าหรือบริการ (product and service) หมายถึงสินค้าและบริการต่างๆ ที่ให้บริการได้ตรงตามความต้องการของนักท่องเที่ยว ได้แก่ การอำนวยความสะดวกในการเดินทาง

สถานที่พัก อาหาร มัคคุเทศก์รวมทั้งความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินระหว่างท่องเที่ยวและอื่น ๆ (2) ราคา (price) หมายถึงคุณค่าของสินค้าและบริการในรูปของตัวเงินหรือเงินหรือสิ่งที่ต้องจ่ายสำหรับการแลกเปลี่ยนสินค้าหรือบริการ (3) สถานที่หรือช่องทางการจัดจำหน่าย (place or channel of distribution) หมายถึง โครงสร้างของช่องทางที่ช่วยเก็บรักษาดูแลคลังสินค้า และกระจายสินค้าให้ถึงมือผู้บริโภคอย่าง ครบถ้วนและสะดวกรวดเร็ว ซึ่งประกอบด้วยองค์การต่าง ๆ ทั้งในและนอกระบบการท่องเที่ยว เช่น บริษัทนำเที่ยวสายการบิน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นต้น (4) การส่งเสริมการตลาด (promotion) คือการกระตุ้นให้ผู้บริโภคเกิดความสนใจ ตระหนักรู้ และการเกิดพฤติกรรมการซื้อโดยใช้สื่อต่าง ๆ เช่น พนักงานขาย โฆษณา ฯลฯ ที่สามารถเข้าถึงผู้บริโภคที่ สุดและเร็วที่สุด (5) คน (people) อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ต้องอาศัยแรงงาน (พนักงาน) เพื่อจัดหาบริการ และช่วยแก้ไขปัญหาให้แก่ลูกค้า ในขณะที่ลูกค้าเข้ามาใช้บริการในองค์การเพื่อสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้า (6) หีบห่อหรือรายการสำเร็จรูป (packaging) หีบห่อหรือรายการสำเร็จรูปของ สินค้าและบริการท่องเที่ยว หมายถึง การนำเสนอสินค้าและบริการหลายประเภทมาผสมผสานจัดการเป็นหีบห่อ (7) โปรแกรม (programming) สินค้าและบริการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต้องมีโปรแกรมหรือกำหนดการ (programming or itinerary) ที่มีคุณภาพเนื่องจากเวลา (timing) เป็นปัจจัยสำคัญต่อการซื้อสินค้าและบริการ (8) หุ้นส่วน (partnership) หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีส่วนร่วมใน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

นอกจากนั้น Middleton V.C.0994: 65 อ้างใน วีระพล ทองมา, 2548: 169) ได้ กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญของการตลาดว่ามีสี่ด้าน (4 Ps) ซึ่งได้แก่ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการ จัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด ส่วน Kurez, D. Land Kennethe (1993:21-24 อ้างใน วีระพล ทองมา, 2548: 169) มีความเห็นว่าตลาดมีองค์ประกอบเพิ่มเติมจาก Middleton อีกสี่ด้าน คือ (1) สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง บรรยากาศ หรือขณะที่ลูกค้า ซึ่งจะสามารถสร้างความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจในทันทีเช่น สภาพของบริษัทนำเที่ยวที่จัดห้องจำหน่ายทัวร์อย่างโก้หรู กับบริษัทที่ซื้อสปริงเป็นต้น (2) กระบวนการซื้อ หมายถึง การศึกษาข้อมูลทางการตลาดเพื่อให้ทราบถึง กระบวนการซื้อของนักท่องเที่ยว และการเลือกสรรผลิตภัณฑ์ เหมาะสมกับกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยว (3) การจัดรวมผลิตภัณฑ์ หมายถึง การจัดรวมสินค้าและบริการการท่องเที่ยวหลายอย่างที่เหมาะสมเข้าด้วย เพื่อตอบสนองกลุ่มเป้าหมายของธุรกิจ เช่น รายการนำเที่ยวแบบเบ็ดเสร็จ (all-inclusive tour) (4) ความร่วมมือทางธุรกิจ หมายถึง การทำงานร่วมกันเพื่อประโยชน์ทางธุรกิจ ระหว่างผู้จัดส่งวัตถุดิบ ผู้ผลิต และผู้ขาย เพื่อสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มาเยี่ยมหัวหิน ชวาฟารี แอนด์ แอทเวนเจอร์ พาร์ค จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้จากตารางสำหรับพิจารณาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการคำนวณใช้สูตรของ ยามาเน่ (Yamane, 1973: 125 อ้างถึงใน

ยุทธ ไกรวรรณ, 2550: 64) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 353 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ การสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หัวหิน ชะพาร์ แอนด์ แอทเวนเจอร์ พาร์ค จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วย ด้านการคมนาคม (Accessibility) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) ด้านสิ่งดึงดูดใจ (Attractions) ด้านที่พัก (Accommodation) ด้านกิจกรรม (Activities)

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หัวหิน ชะพาร์ แอนด์ แอทเวนเจอร์ พาร์ค จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยคำนวณจากความสอดคล้องคือ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence) หรือเรียกย่อ ๆ ว่า ค่า IOC โดยคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เลือเฉพาะข้อที่มีค่า IOC มากกว่า 0.50-1.00 ซึ่งแสดงว่าข้อคำถามนั้นมีค่าเที่ยงตรงใช้ได้ จากนั้นนำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมหัวหิน ชะพาร์ แอนด์ แอทเวนเจอร์ พาร์ค จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 40 คน และนำไปหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach)

การเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจะใช้วิธีการเก็บโดยสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random

Sampling) โดยผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมหัวหิน ชะพาร์ แอนด์ แอทเวนเจอร์ พาร์ค จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการนำแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างกรอกข้อมูลและตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล หากข้อคำถามใดไม่สมบูรณ์จะทำการสัมภาษณ์เพิ่มเติม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test (Independent t-test) และค่า F-test (Independent sample F-test) แบบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One-way ANOVA (One-way Analysis of Variance) หรือ Brown Forsyth

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หัวหิน ชะพาร์ แอนด์ แอทเวนเจอร์ พาร์ค จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า นักท่องเที่ยว มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หัวหิน ชะพาร์ แอนด์ แอทเวนเจอร์ พาร์ค จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยว มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หัวหิน ชะพาร์ แอนด์ แอทเวนเจอร์ พาร์ค จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน ดังนี้ ด้านการคมนาคม ตามลำดับ นอกจากนี้พบว่า นักท่องเที่ยว มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หัวหิน ชะพาร์ แอนด์ แอทเวนเจอร์ พาร์ค จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน ดังนี้ (1) ด้านกิจกรรม

(2) ด้านสิ่งดึงดูดใจ (3) ด้านที่พัก และ (4) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ตามลำดับ

2. ผลการทดสอบสมมติฐาน (1) นักท่องเที่ยวที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หัวหิน ชาฟารี แอนด์ แอควาเรียม พาร์ค จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) นักท่องเที่ยวที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หัวหิน ชาฟารี แอนด์ แอควาเรียม พาร์ค จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) นักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หัวหิน ชาฟารี แอนด์ แอควาเรียม พาร์ค จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (4) นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หัวหิน ชาฟารี แอนด์ แอควาเรียม พาร์ค จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (5) นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หัวหิน ชาฟารี แอนด์ แอควาเรียม พาร์ค จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวม ไม่แตกต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (6) นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หัวหิน ชาฟารี แอนด์ แอควาเรียม พาร์ค จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

นักท่องเที่ยว มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หัวหิน ชาฟารี แอนด์ แอควาเรียม พาร์ค จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านการคมนาคม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยว มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หัวหิน ชาฟารี แอนด์ แอควาเรียม พาร์ค จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อยู่ในระดับมากทั้ง 6 ข้อ ดังนี้ (1) การเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวสามารถไปได้โดยง่าย (2) มีถนนเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้โดยสะดวก (3) ความชัดเจนของป้ายแสดงเส้นทาง (4) แหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่ใกล้ถนนสายหลักและสายรอง (5) ความสะดวกต่อการใช้ยานพาหนะ และ (6) การบริการของรถโดยสาร เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ตามลำดับ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมเกียรติ ชัยพิบูลย์ (2550) ศึกษาเรื่องการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชนนครชุม อำเภอเมืองจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนนครชุม มีองค์ประกอบที่เหมาะสมสำหรับการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้าน สิ่งดึงดูดใจ การเข้าถึง และสิ่งอำนวยความสะดวก

นักท่องเที่ยว มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หัวหิน ชาฟารี แอนด์ แอควาเรียม พาร์ค จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หัวหิน ชาฟารี แอนด์ แอควาเรียม พาร์ค จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อยู่ในระดับปานกลาง 9 ข้อ ดังนี้ (1) มีสถานที่สำหรับจัดเป็นศูนย์บริการข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว (2) มีสถานที่พักสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ

(3) มีร้านอาหารสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ (4) มีระบบการจัดการร้านอาหารอย่างถูกสุขลักษณะมีคุณภาพ (5) มีเอกสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศหัวหิน ซาฟารี แอนด์ แอทเวนเจอร์ พาร์ค จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (6) มีร้านจำหน่ายของที่ระลึกสำหรับนักท่องเที่ยว (7) มีห้องน้ำสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ (8) สถานที่ท่องเที่ยวมีห้องน้ำสะอาดถูกสุขลักษณะ และ (9) สถานที่ท่องเที่ยวมีสถานที่จอดรถอย่างเพียงพอ ตามลำดับ นอกจากนี้พบว่านักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หัวหิน ซาฟารี แอนด์ แอทเวนเจอร์ พาร์ค จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อยู่ในระดบน้อย 2 ข้อ ดังนี้ (1) สถานที่ท่องเที่ยวมีบริการโทรศัพท์สาธารณะอย่างเพียงพอ และ (2) สถานที่ท่องเที่ยวจัดให้มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยบริการนักท่องเที่ยวตามลำดับสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อุไรพรรณ ปรางอุตมทรัพย์ (2544) ศึกษาเรื่อง ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์: กรณีศึกษาชุมชนบ้านทุ่งสูง จังหวัดกระบี่ พบว่า มีปัจจัยที่บ่งชี้ถึงศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ คือ ปัจจัยด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยว และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมเกียรติ ชัยพิบูลย์ (2550) ศึกษาเรื่อง การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชนนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนนครชุม มีองค์ประกอบที่เหมาะสมสำหรับการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านสิ่งดึงดูดใจ การเข้าถึง และสิ่งอำนวยความสะดวก

นักท่องเที่ยว มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หัวหิน ซาฟารี

แอนด์ แอทเวนเจอร์ พาร์ค จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านสิ่งดึงดูดใจ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หัวหิน ซาฟารี แอนด์ แอทเวนเจอร์ พาร์ค จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 7 ข้อ ดังนี้ (1) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสวยงามโดยรอบและสภาพภูมิทัศน์ (2) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความน่าสนใจของวิถีชีวิต/ภูมิปัญญาท้องถิ่น (3) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีสภาพภูมิอากาศเหมาะสมที่จะจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ (4) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ (5) มีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย (6) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้สถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอื่น และ (7) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายของกิจกรรมด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน ตามลำดับสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อุไรพรรณ ปรางอุตมทรัพย์ (2544) ศึกษาเรื่อง ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์: กรณีศึกษาชุมชนบ้านทุ่งสูง จังหวัดกระบี่ พบว่า มีปัจจัยที่บ่งชี้ถึงศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ คือ ปัจจัยด้านลักษณะพื้นที่และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมเกียรติ ชัยพิบูลย์ (2550) ศึกษาเรื่อง การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชนนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนนครชุม มีองค์ประกอบที่เหมาะสมสำหรับการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านสิ่งดึงดูดใจ การเข้าถึง และสิ่งอำนวยความสะดวก

นักท่องเที่ยว มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หัวหิน ชวาฟารี แอนด์ แอทเวนเจอร์ พาร์ค จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านกิจกรรม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยว มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หัวหิน ชวาฟารี แอนด์ แอทเวนเจอร์ พาร์ค จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 13 ข้อ ดังนี้ (1) มีความเป็นธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ (2) มีทัศนียภาพที่สวยงาม (3) ความสันโดษ สงบ เงียบสงบ ห่างไกลผู้คน (4) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงโดยทั่วไป (5) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของการท่องเที่ยวประเภทนี้ (6) ระยะเวลาในการเดินทางใกล้/ไม่ไกลจากแหล่งที่พักอาศัย (7) เป็นแหล่งที่สามารถทดสอบสมรรถนะของ ATV ได้ (8) เป็นแหล่งที่มีโอกาสได้เรียนรู้ศึกษาสัมผัสธรรมชาติ (9) เป็นแหล่งทิวทัศน์ดารลำบาก เสี่ยงภัย เพื่อการผจญภัยและท้าทาย (10) เป็นแหล่งที่เพื่อน และ/หรือ คนใกล้ชิดชักชวนไป (11) กิจกรรมมีความเป็นเอกลักษณ์หรือมีความโดดเด่นเฉพาะตัวของพื้นที่ (12) มีหมู่บ้าน หรือแหล่งธรรมชาติและประวัติศาสตร์ และ (13) เป็นแหล่งใหม่ที่ยังไม่มีใครไป ตามลำดับ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อุไรพรรณ ปรางอุตมทรัพย์ (2544) ศึกษาเรื่อง ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์: กรณีศึกษาชุมชนบ้านทุ่งสูง จังหวัดกระบี่ พบว่า มีปัจจัยที่บ่งชี้ถึงศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ คือปัจจัยด้านกิจกรรมและการจัดการนักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ

1. ควรขอรับการสนับสนุนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกือบทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

การออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และการจัดการเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว จากองค์กรของรัฐที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และมหาวิทยาลัยในภูมิภาค เพื่อให้เข้ามาช่วยเหลือในการจัดฝึกอบรม เพิ่มพูนทักษะด้านการวางแผน และจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และคอยสนับสนุนให้คำแนะนำต่าง ๆ ให้แก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างชาติอย่างต่อเนื่อง

2. ควรมุ่งเน้นในรูปแบบธรรมชาติ และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ป่าไม้ ซึ่งการบริหารจัดการท่องเที่ยวต้องเน้นการระดมความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้ในการสร้างกิจกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยว รวมทั้งการรักษาเอกลักษณ์ของความเรียบง่าย สงบ ใกล้ชิดธรรมชาติ และการท่องเที่ยวทงน้ำ ซึ่งเป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวประทับใจ โดยอาศัยปัจจัยภายนอก คือ ด้านการส่งเสริมการตลาด และความร่วมมือทั้งจากภาครัฐ และเอกชน และชุมชนท้องถิ่น ร่วมกันดำเนินการ

3. ควรมีการจัดระบบรักษาความปลอดภัยไว้คอยให้บริการแก่นักท่องเที่ยวให้มากขึ้น

4. ควรพัฒนาระบบการรักษาความสะอาด มีการจัดหรือเพิ่มจุดวางถังขยะ ให้มากขึ้นเพื่อรักษาความสะอาดของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ

5. ควรพัฒนาระบบการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง เช่น ป้ายประชาสัมพันธ์การบอกทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยว

6. ควรพัฒนาระบบสาธารณูปโภค เช่น ถนน ป้ายประชาสัมพันธ์ ระบบน้ำประปา ไฟฟ้า ห้องน้ำ เพื่ออำนวยความสะดวกและบริการนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา สมมาตย์. (2541). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งท่องเที่ยวชายทะเลในจังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศุ่ย ชุมสาย. (2518). *หลักวิชาการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: แพร่วิทยา.
- ธรรมศักดิ์ โรจนสุนทร. (2542). *สรุปผลการสัมมนาการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคเหนือ*. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- นาคยา ธนพลเกียรติ. (2547). *การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในอำเภอวังน้ำเขียวจังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต (สาขาวิชาภูมิศาสตร์การวางแผนการตั้งถิ่นฐานมนุษย์), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นิตา ชัชกุล. (2550). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประเสริฐ วิทยารัฐ. (2530). *รายงานสัมมนาทางวิชาการเรื่องบทบาทของภูมิศาสตร์กับการพัฒนาการท่องเที่ยว*. กาญจนบุรี: สมาคมภูมิศาสตร์แห่งประเทศไทยร่วมกับวิทยาลัย
- ปรีชา แดงโรจน์. (2544). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสู่ศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: ดวงกมลสมัย.
- ยุทธ ไกรวรรณ. (2550). *วิเคราะห์ข้อมูลวิจัย 2*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- วิระพล ทองมา. (2548). *ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวต่อประชาชนในพื้นที่ตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- เศกสรรค์ ยวงฉิษฐ์. (2536). *เอกสารประกอบการสอนวิชา ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว*. ขอนแก่น: ภาควิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมเกียรติ ชัยพิบูลย์. (2550). *การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชนนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร*. งานวิจัยทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณแผ่นดินประจำปี 2550 มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- เอกสิทธิ์ สุดแก้ว. (2549). *การประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและการจัดการของชุมชนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม*. ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (อุทยานและนันทนาการ), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อุไรพรรณ ปรางอุตมทรัพย์. (2544). *ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์: กรณีศึกษาชุมชนบ้านทุ่งสูง จังหวัดกระบี่*. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการจัดการทรัพยากร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.